



**KLAGANDE**

Socialnämnden i Nässjö kommun

**MOTPART**

Vårdnadshavare: [REDACTED] och [REDACTED]

Ombud: Jurist Paulina Stein  
Särnmark Assistans AB

**ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE**

Förvaltningsrätten i Jönköpings dom den 23 oktober 2018  
i mål nr 3950-18, se bilaga A

**SAKEN**

Korttidsvistelse enligt lagen (1993:387) om stöd och service till vissa  
funktionshindrade (LSS)

---

**KAMMARRÄTTENS AVGÖRANDE**

1. Kammarrätten ändrar förvaltningsrättens dom endast på så sätt att [REDACTED]  
[REDACTED] beviljas insatsen korttidsvistelse utanför det egna hemmet med  
tio dygn per månad.
2. Kammarrätten fastställer förvaltningsrättens sekretessbeslut samt  
beslutar att 26 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) även  
i fortsättningen ska vara tillämplig på de uppgifter som lagts fram vid  
kammarrättens muntliga förhandling inom stängda dörrar och som inte  
tagits in i denna dom.

## YRKANDEN M.M.

Socialnämnden i Nässjö kommun yrkar att kammarrätten upphäver förvaltningsrättens dom och fastställer nämndens beslut den 5 juli 2018.

■■■■■ motsätter sig ändring av förvaltningsrättens dom.

Kammarrätten har den 4 mars 2019 hållit muntlig förhandling.

## VAD PARTERNA ANFÖR

### *Socialnämnden*

■■■■■ har ett omfattande vård- och omsorgsbehov. Han är dock beviljad korttidsvistelse i form av korttidshem med två dygn per vecka (8,66 dygn per månad) och korttidstillsyn alla vardagar och lov. Han är vidare beviljad personlig assistans med 48,52 timmar per vecka, vilket motsvarar all vaken tid. Han är beviljad dubbel assistans för stöd vid morgonrutiner samt för fritidsaktivitet vid ett tillfälle per vecka. ■■■■■ behov av miljöombyte och anhörigas behov av avlösning är därmed tillgodosett. Familjens val av boende samt att de själva valt att vara assistenter är inte skäl för att bevilja ytterligare dygn med korttidsvistelse. ■■■■■ möjlighet att fördela beviljade korttidsdygn på ett sätt som möjliggör längre sammanhängande vistelser är en verkställighetsfråga. ■■■■■ borde, efter att han fått möjlighet att vänja sig, kunna acceptera externa assistenter.

■■■■■

Familjen vill att han ska bo hemma ytterligare en tid. Som situationen nu ser ut med korttidsvistelse i en omfattning om 8,66 dygn per månad kommer det inte att fungera. Av läkarintyg framgår att han bör bo på ett särskilt boende på grund av sina svåra och omfattande funktionsnedsättningar. Av detta följer att hans familj har ett mycket stort behov av avlösning. Det är

orimligt att familjen i bostaden ska behöva stänga in sig i sina respektive rum för att få avlastning.

■■■■ åberopar flera intyg samt schema från korttidshem i Nässjö.

■■■■ och ■■■■■■■■■■

De har tidigare haft externa assistenter, med det fungerade inte. Avlastningen uteblev eftersom ■■■■■ hela tiden vände sig till dem. ■■■■■ kan inte avgöra när de är respektive inte är assistenter. De får inte tillräcklig tid för återhämtning. Det bästa för ■■■■■ är om vistelserna är sammanhängande, helst varannan vecka.

### SKÄLEN FÖR KAMMARRÄTTENS AVGÖRANDE

Insatsen korttidsvistelse kan beviljas för att tillgodose såväl behov av miljöombyte eller rekreation hos den funktionsnedsatte som behov av avlösning hos anhöriga. Avgörande för om rätt till korttidsvistelse finns i ett visst fall är om den enskilde har behov av just en sådan insats och detta behov inte tillgodoses på annat sätt (jfr RÅ 2006 ref. 66 och HFD 2013 ref. 70).

Fråga i målet är främst om anhörigas behov av avlösning medför att korttidsvistelse ska beviljas utöver två dygn per vecka.

Den omständigheten att den funktionsnedsattes anhöriga arbetar som assistenter utesluter inte att ett behov av insatsen korttidsvistelse kan finnas för att ge dem avlösning i omvårdnadsarbetet. Prövningen av det behovet ska emellertid göras endast utifrån det omvårdnadsarbete som inte omfattas av den beviljade personliga assistansen (se HFD 2018 ref. 20).

██████████ är i princip beviljad personlig assistans all vaken tid i hemmet. Det omvårdnadsarbete som inte täcks av den beviljade personliga assistansen får därmed anses vara begränsat. ██████████ och ██████████ har dock vid den muntliga förhandlingen beskrivit att ██████████ tidigare haft externa assistenter, men att avlastningen uteblev eftersom ██████████ hela tiden vände sig till dem. Mot denna bakgrund samt med hänsyn till ██████████ mycket svåra funktionsnedsättning med bl.a. ett utagerande beteende, anser kammarrätten att hans anhöriga har ett stort behov av avlösning.

██████████ och ██████████ menar att korttidsvistelse med två dygn per vecka inte ger dem tillräcklig avlastning och att korttidsvistelsen behöver vara sammanhängande. Denna bedömning får stöd av utredningen i målet. I läkarintyg anges bl.a. att korttidsvistelse i omfattningen två dygn per vecka är helt ohållbart. Vidare har personal vid tidigare korttidshem uppgett att ██████████ var tryggare och lugnare vid längre sammanhängande vistelser.

Kammarrätten anser att utredningen ger stöd för att ██████████ ska beviljas korttidsvistelse med tio dygn per månad. Insatsen bör i möjligaste mån vara sammanhängande. Överklagandet ska därmed delvis bifallas.

---

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga B (formulär 1).

---

Kammarrättsråden Bodil Stelzer (ordförande), Göran Mattsson och Linda Svärd (referent) har deltagit i avgörandet.

Föredragande: David Filhm



FÖRVALTNINGSRÄTTEN  
I JÖNKÖPING

**DOM**  
2018-10-23  
Meddelad i Jönköping

Mål nr  
3950-18

### KLAGANDE

██████████ ██████████

Vårdnadshavare:

1. ██████████  
██████████  
██████████

2. ██████████  
████████████████████ ██████████  
██████████

Ombud: Paulina Stein  
Särnmark Assistans AB  
Box 1393  
171 27 Solna

### MOTPART

Socialnämnden i Nässjö kommun  
571 80 Nässjö

### ÖVERKLAGAT BESLUT

Socialnämndens beslut 2018-07-05

### SAKEN

Korttidsvistelse enligt lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS)

---

### FÖRVALTNINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Förvaltningsrätten bifaller överklagandet och förklarar ██████████ berättigad till korttidsvistelse i omfattningen 14 dygn per månad.

Det ankommer på socialnämnden att vidta erforderliga åtgärder i anledning av denna dom.

Förvaltningsrätten beslutar med stöd av 43 kap. 5 § offentlighets- och sekretesslagen att sekretessen enligt 26 kap. 1 § samma lag ska bestå beträffande

Dok.Id 272026

---

<b>Postadress</b> Box 2201 550 02 Jönköping	<b>Besöksadress</b> Hamngatan 15	<b>Telefon</b> 036-15 66 00 <b>E-post:</b> <a href="mailto:forvaltningsrattenijonkoping@dom.se">forvaltningsrattenijonkoping@dom.se</a> <a href="http://www.forvaltningsrattenijonkoping.domstol.se">www.forvaltningsrattenijonkoping.domstol.se</a>	<b>Telefax</b> -	<b>Expeditionstid</b> måndag–fredag 08:00–16:00
---	-------------------------------------	---	---------------------	---

de uppgifter om enskilds personliga förhållanden som har lämnats vid förvaltningsrättens förhandling inom stängda dörrar och som inte har tagits in i denna dom.

### **ÖVERKLAGAT BESLUT M.M.**

Genom beslut den 5 juli 2018 beviljades [REDACTED] korttidsvistelse utanför hemmet enligt LSS i omfattningen två dygn per vecka för tiden den 1 augusti 2018 – den 30 april 2019.

I beslut samma dag avslog socialnämnden [REDACTED] ansökan om korttidsvistelse utanför hemmet enligt LSS i omfattningen 14 dygn per månad med motiveringen att behovet var tillgodosett genom beviljad insats.

### **YRKANDE M.M.**

[REDACTED] yrkar att han ska beviljas korttidsvistelse enligt LSS i omfattningen 14 dygn per månad.

Socialnämnden anser att förvaltningsrätten ska avslå överklagandet.

Förvaltningsrätten har den 15 oktober 2018 hållit muntlig förhandling i målet inom stängda dörrar

### **VAD PARTERNA ANFÖR**

[REDACTED]

Han har diagnoserna Downs syndrom, autism, cerebral pares, synnedsättning och eventuellt en hörselnedsättning. Till följd av sina diagnoser har han ett mycket stort behov av hjälp med alla sina grundläggande och övriga behov. Hans familj har ett stort avlastningsbehov för att klara av situationen.

Familjen bodde tidigare i Uppsala, men flyttade till Nässjö eftersom hans syster hade stora problem i skolan. Familjen erbjöds en lägenhet i Nässjö kommun som man tackade ja till med kort varsel på grund av systemens akuta situation. Något förhandsbesked från Nässjö kommun kunde därför inte inväntas.

När han bodde i Uppsala kommun var han beviljad korttidsvistelse 14 dygn per månad och personlig assistans enligt LSS med 55 timmar per månad. Detta fungerade mycket väl för såväl honom som övriga familjen. Vid möte med socialtjänsten i april 2018 framfördes att han önskade insatser i samma omfattning som de han hade i Uppsala. Nässjö kommun anser dock att hans behov är tillgodosett genom korttidsvistelse två dygn per vecka och personlig assistans med 48 timmar och 31 minuter per vecka. Minskningen av omfattningen av korttidsvistelsen har slagit hårt mot hans familj.

Korttidsboendet innebär att han erbjuds variation i sin tillvaro; rekreation och miljöombyte. Enligt hans familj och personal vid det tidigare korttidsboendet har han utvecklats mycket som person genom korttidsboende 14 dygn per månad. För hans familj har korttidsboendet inneburit en nödvändig avlastning som har varit fullständigt grundläggande för att deras vardag ska fungera.

Han behöver alltid tillsyn i hemmet, eftersom han ständigt riskerar att skada sig själv, andra personer eller egendom. Han pratar inte utan skriker och ropar när han vill något. När hans skriker, vilket sker dygnet runt, väcker han övriga familjemedlemmar. Detta innebär ett stort problem, särskilt för hans far som har ett arbete som innefattar väldigt tidiga morgnar och sena kvällar. Ofta medför hans skrikande att hans far inte får någon sömn alls. Han är rutinbunden och familjen kan därför inte ta hem vänner, vilket innebär att familjen är rätt isolerad. Värst är det för hans syster som inte kan ta hem kompisar, eftersom han inte klarar detta och hans syster skäms. Föräld-

rarna kan inte heller göra några aktiviteter tillsammans med systemen när han är med, vilket innebär att systemen känner sig åsidosatta. När han är hemma kan hans syster inte heller äta tillsammans med familjen, eftersom han inte klarar att äta med mer än en person samtidigt. För hans mor har tidigare beviljade omfattning av korttidsboendet inneburit att hon har kunnat ha ett arbete utöver arbetet som personlig assistent åt honom. Detta har varit en välbehövlig respit för modern, eftersom hon annars är med honom dygnet runt.

Han har tidigare haft externa assistenter, men detta fungerade inte. Han har autism och ser inte skillnad på när hans mamma är assistent eller inte. Behovet av avlastning kan därför inte avhjälpas genom att ta in en utomstående personlig assistent, eftersom han inte förstår att det är den personen som ska hjälpa honom istället för hans mamma.

Familjen bor i en lägenhet som inte går att dela av på något sätt så att han och en assistent skulle kunna vistas i en egen del av lägenheten och övriga familjemedlemmar i en annan del. Hans rum är så litet att det bara rymmer en säng och inte så mycket mer, vilket innebär att han bara är i sitt rum när han sover. All annan tid spenderas i köket och vardagsrummet. Om han hade en utomstående personlig assistent skulle övriga familjemedlemmar vara hänvisade till sina respektive sovrum för att få någon form av avlastning, vilket inte är hållbart i praktiken. Det är således inte möjligt att övrig familj kan få avlastning genom att använda sig av utomstående assistenter.

██████████  
Enligt nuvarande beslut ska ██████ vara vid korttidsboendet två dygn per vecka. Enligt personal vid tidigare korttidsboende i Uppsala behöver ██████ som är mycket rutinbunden, ett dygn för att komma in i rutiner. Nuvarande beslut om korttidsvistelse två dygn per vecka innebär ständiga uppbrott för ██████. Önskemålet är att ██████ ska beviljas korttidsvistelse enligt LSS varan-



nan vecka. Hon har vid kontakt med socialtjänsten poängterat behovet av korttidsvistelse och personlig assistans i samma omfattning som ■■■■ hade i Uppsala. Målsättningen är att ■■■■ ska kunna bo hemma tio år till, men i så fall måste familjen få en vettig avlösning. Hon är dock mest orolig för sin dotter, som troligen har ADD och har lätt att gå in i depression. Avlastning utanför hemmet är den enda avlastningen som fungerar.

#### *Socialnämnden*

■■■■ är beviljad personlig assistans all vaken tid, korttidstillsyn alla skoldagar och lovdagar samt korttidsvistelse i omfattningen två dygn per vecka. Familjens behov av avlastning, ■■■■ behov av omvårdnad och tillsyn bedöms därmed vara tillgodosett och hans bedöms tillförsäkrad goda levnadsvillkor.

Familjens val av boende samt valet att själva vara utförare av personlig assistans påverkar möjligheten till avlastning. Det bedöms dock inte vara skäl för att bevilja korttidsvistelse i högre omfattning. ■■■■ systems behov av umgänge med föräldrarna kan tillgodoses genom umgänge med en av föräldrarna, vilket för nuvarande är problematiskt eftersom ■■■■ pappa bor på annan ort. Familjen har även möjlighet till avlastning genom att anlita en extern assistent som under vissa timmar skulle kunna ta med sig ■■■■ ut på aktiviteter.

### **SKÄLEN FÖR FÖRVALTNINGSRÄTTENS AVGÖRANDE**

#### *Gällande regler*

Personer som omfattas av personkretsen i 1 § LSS har rätt till insatser i form av särskilt stöd och särskild service enligt 9 § 1–9 LSS, om de behöver sådan hjälp i sin livsföring och om deras behov inte tillgodoses på annat sätt. Den enskilde ska genom insatserna tillförsäkras goda levnadsvillkor. Insatserna ska vara varaktiga och samordnade. De ska anpassas till motta-

garens individuella behov samt utformas så att de är lätt tillgängliga för de personer som behöver dem och stärker deras förmåga att leva ett självständigt liv (7 § LSS).

En av insatserna för särskilt stöd och service är korttidsvistelse utanför det egna hemmet (9 § punkten 6 LSS).

Av förarbetena till LSS (prop. 1992/93:159 s. 77) framgår bl.a. följande. Genom korttidsvistelse ska anhöriga kunna ges avlösning i omvårdnadsarbetet och utrymme för avkoppling. För den funktionshindrade personen kan korttidsvistelsen både tillgodose behov av miljöombyte och rekreation samt ge möjlighet till personlig utveckling.

Avgörande för om en rätt till insatsen korttidsvistelse föreligger är om det finns ett behov av insatsen och det behovet inte tillgodoses på annat sätt. Denna prövning ska grundas på en bedömning i det enskilda fallet och med beaktande av de individuella förhållanden som råder (se RÅ 2006 ref. 66 och HFD 2013 ref. 70).

#### *Förvaltningsrättens bedömning*

I målet är ostridigt att behov av insatsen korttidsvistelse föreligger, dels på grund av [REDACTED] eget behov och dels på grund av familjens behov av avlastning. Fråga i målet är omfattningen av insatsen.

[REDACTED] vårdnadshavare har hos socialtjänsten ansökt om korttidsvistelse och personlig assistans enligt LSS. Vårdnadshavarna har i kontakten med socialtjänsten poängterat vikten av att insatserna ges i samma omfattning som de gavs då familjen bodde i Uppsala kommun. Socialtjänsten har dock minskat [REDACTED] rätt till korttidsvistelse från 14 dygn per månad till två dygn per vecka och istället ökat insatsen personlig assistans från

55 timmar per månad till 48 timmar och 31 minuter per vecka. Socialtjänsten har således beviljat [REDACTED] sökta insatser, men inte i önskad omfattning.

Av utredningen i målet framgår att det fungerade mycket bra med insatserna korttidsvistelse och personlig assistans i den omfattning som [REDACTED] [REDACTED] var beviljad vid boendet i Uppsala kommun. Dels utvecklades [REDACTED] [REDACTED] som person genom korttidsvistelse 14 dygn per månad och dels fick familjen nödvändig avlastning.

Överläkaren [REDACTED], Akademiska barnsjukhuset i Uppsala, har i intyg den 9 augusti 2018 uppgett att korttidsvistelse i omfattningen två dygn per vecka utan tvekan kommer att leda till en helt ohållbar situation för familjen. Hon uppger även att misstanke finns att [REDACTED] syster har ADD och att en utredning avseende detta kommer att ske. Även utifrån detta anser hon att situationen behöver värderas.

Vid en sammantagen bedömning av det som har framkommit i målet bedömer förvaltningsrätten inte att korttidsvistelse i omfattningen två dygn per vecka är tillräckligt för att [REDACTED] möjlighet till personlig utveckling och familjens behov av avlastning ska anses tillgodosett. Förvaltningsrätten bedömer vidare att insatsen korttidsvistelse ska beviljas i yrkad omfattning, dvs. med 14 dygn per månad, för att såväl [REDACTED] som familjens behov ska tillgodoses. Överklagandet ska således bifallas.

Det ankommer på socialnämnden att närmare bestämma på vilket sätt beviljad korttidsvistelse om 14 dygn per månad ska utföras. Förvaltningsrätten förutsätter dock att nämnden i möjligaste mån tillgodoser de anhörigas önskemål om hur insatsen ska genomföras.

Det ankommer även på socialnämnden att fatta erforderligt följdbeslut avseende omfattningen av [REDACTED] rätt till personlig assistans enligt LSS i anledning av denna dom.

### **HUR MAN ÖVERKLAGAR**

Detta avgörande kan överklagas. Information om hur man överklagar finns i bilaga (FR-03).

Susanne Karlberg

Rådmannen Susanne Karlberg och nämndemännen Petter Jönsson, Eva Forsberg Torstensson och Per-Arne Brandberg har avgjort målet. Föredragande jurist har varit Birgitta Rapp.



## Hur man överklagar

FR-03

Vill du att beslutet ska ändras i någon del kan du överklaga. Här får du veta hur det går till.

### Överklaga skriftligt inom 3 veckor

Tiden räknas oftast från den dag som du fick del av beslutet. I vissa fall räknas tiden i stället från beslutets datum. Det gäller om beslutet avkunnades vid en muntlig förhandling, eller om rätten vid förhandlingen gav besked om datum för beslutet.

För part som företräder det allmänna (till exempel myndigheter) räknas tiden alltid från beslutets datum.

#### Hur räknar vi ut tiden?

Sista dagen för överklagande är exakt 3 veckor från den veckodag som tiden börjar räknas. Om du exempelvis fick del av beslutet måndagen den 2 mars går tiden ut måndagen den 23 mars.

Om sista dagen för överklagande är en helgdag, midsommarafton, julafton eller nyårsafton, räcker det att överklagandet kommer in nästa vardag.

### Så här gör du

1. Skriv förvaltningsrättens namn och målnummer.
2. Förklara varför du tycker att beslutet ska ändras. Tala om vilken ändring du vill ha och varför du tycker att kammarrätten ska ta upp ditt överklagande (läs mer om prövningstillstånd längre ner).
3. Tala om vilka bevis du vill hänvisa till. Förklara vad du vill visa med varje bevis. Skicka med skriftliga bevis som inte redan finns i målet.
4. Lämna namn och personnummer eller organisationsnummer.  
  
Lämna aktuella och fullständiga uppgifter om var domstolen kan nå dig: postadresser, e-postadresser och telefonnummer.  
  
Om du har ett ombud, lämna också ombudets kontaktuppgifter.
5. Skicka eller lämna in överklagandet till förvaltningsrätten. Du hittar adressen i beslutet.

### Vad händer sedan?

Förvaltningsrätten kontrollerar att överklagandet kommit in i rätt tid. Har det kommit in för sent avvisar domstolen överklagandet. Det innebär att beslutet gäller.

Om överklagandet kommit in i tid, skickar förvaltningsrätten överklagandet och alla handlingar i målet vidare till kammarrätten.

Har du tidigare fått brev genom förenklad delgivning kan även kammarrätten skicka brev på detta sätt.

### Prövningstillstånd i kammarrätten

När överklagandet kommer in till kammarrätten tar domstolen först ställning till om målet ska tas upp till prövning.

Kammarrätten ger prövningstillstånd i fyra olika fall.

- Domstolen bedömer att det finns anledning att tvivla på att förvaltningsrätten dömt rätt.
- Domstolen anser att det inte går att bedöma om förvaltningsrätten dömt rätt utan att ta upp målet.
- Domstolen behöver ta upp målet för att ge andra domstolar vägledning i rättstillämpningen.
- Domstolen bedömer att det finns synnerliga skäl att ta upp målet av någon annan anledning.

Om du *inte* får prövningstillstånd gäller det överklagade beslutet. Därför är det viktigt att i överklagandet ta med allt du vill föra fram.

### **Vill du veta mer?**

Ta kontakt med förvaltningsrätten om du har frågor. Adress och telefonnummer hittar du på första sidan i beslutet.

Mer information finns på [www.domstol.se](http://www.domstol.se).

## HUR MAN ÖVERKLAGAR

Den som vill överklaga kammarrättens avgörande ska skriva till Högsta förvaltningsdomstolen. Skrivelsen ställs alltså till Högsta förvaltningsdomstolen *men ska skickas eller lämnas till kammarrätten*.

Överklagandet ska ha kommit in till kammarrätten *inom tre veckor* från den dag då klaganden fick del av beslutet. Om beslutet har meddelats vid en muntlig förhandling, eller det vid en sådan förhandling har angetts när beslutet kommer att meddelas, ska dock överklagandet ha kommit in inom tre veckor från den dag domstolens beslut meddelades. Tiden för överklagande för det allmänna räknas dock från den dag beslutet meddelades.

Om sista dagen för överklagande infaller på en lördag, söndag eller helgdag, midsommar-, jul- eller nyårsafton, räcker det att skrivelsen kommer in nästa vardag.

För att ett överklagande ska kunna tas upp i Högsta förvaltningsdomstolen krävs att *prövningstillstånd* meddelas. Högsta förvaltningsdomstolen lämnar prövningstillstånd om det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas eller om det finns synnerliga skäl till sådan prövning, såsom att det finns grund för resning eller att målets utgång i kammarrätten uppenbarligen beror på grovt förbiseende eller grovt misstag.

Om prövningstillstånd inte meddelas står kammarrättens beslut fast. Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till Högsta förvaltningsdomstolen varför man anser att prövningstillstånd bör meddelas.

### Skrivelsen med överklagande ska innehålla följande uppgifter;

1. den klagandes namn, person-/organisationsnummer, postadress, e-postadress och telefonnummer till bostaden och mobiltelefon. Dessutom ska adress och telefonnummer till arbetsplatsen och eventuell annan plats där klaganden kan nås för delgivning lämnas om dessa uppgifter inte tidigare uppgetts i målet. Om klaganden anlitar ombud, ska ombudets namn, postadress, e-postadress, telefonnummer till arbetsplatsen och mobiltelefonnummer anges. Om någon person- eller adressuppgift ändras är det viktigt att anmälan snarast görs till Högsta förvaltningsdomstolen
2. det beslut som överklagas med uppgift om kammarrättens namn, målnummer samt dagen för beslutet
3. de skäl som klaganden vill åberopa för sin begäran om att få prövningstillstånd
4. den ändring av kammarrättens beslut som klaganden vill få till stånd och skälen för detta
5. de bevis som klaganden vill åberopa och vad han/hon vill styrka med varje särskilt bevis.